

ОБЩИНА СВИЩОВ

Община Свищов, ул. "Цанко Церковски" 2
Тел.: 0631 / 60 854
Факс: 0631 / 60 504
Web саит: www.svishtov.bg
E-mail: obshtina@svishtov.bg

Изм. № 32-00-44 / 28.02 2018 г.

ОБЩИНА - СВИЩОВ
Регистрационен индекс и дата
32-00-44-1 / 28.02.2018

ДО
ДИРЕКТОРА НА РИОСВ – В. ТЪРНОВО,
ОБЩИНА СВИЩОВ,
КМЕТСТВО С. ХАДЖИДИМИТРОВО

ОТНОСНО: Писмено Становище на Възложителя Община Свищов, съгласно чл. 17, ал. 5 от Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС в резултат на проведените срещи за обществено обсъждане на Доклад за ОВОС на инвестиционно предложение „Залесяване на имоти с №№ 000095, 000096, 000097“

УВАЖАЕМА Г-ЖО ДИРЕКТОР,
УВАЖАЕМИ Г-Н КМЕТ,

Във връзка с изискванията на чл. 17, ал. 5 от Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС, Община Свищов, като Възложител, приложено внася писмено Становище по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат на проведените общо 2 срещи за обществено обсъждане на Доклад за ОВОС на инвестиционно предложение „Залесяване на имоти с №№ 000095, 000096, 000097“.

Приложение:

Писмено Становище на Възложителя, съгласно чл. 17, ал. 5 от Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС, по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат на проведените срещи за обществено обсъждане на ОВОС на инвестиционно предложение „Залесяване на имоти с №№ 000095, 000096, 000097“, вкл. приложения към него – 1 копие на хартиен и 1 на електронен носител.

С уважение,

ГЕНЧО ГЕНЧЕВ

Кмет на Община Свищов

Изготвил:

инж. Иван Калчев – ст. експерт “Екология”

Изх. № 32-00-44 / 28.02. 2018 г.

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ
НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ ОБЩИНА СВИЩОВ ПО ПРЕДЛОЖЕНИЯТА, ПРЕПОРЪКИТЕ, МНЕНИЯТА И
ВЪЗРАЖЕНИЯТА В РЕЗУЛТАТ НА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ, СЪГЛАСНО ЧЛ. 17, АЛ. 5 ОТ
НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОВОС
ЗА ИП ЗА „ЗАЛЕСЯВАНЕ НА ИМОТИ С №№ 000095, 000096, 000097“

Във връзка с проведените обществени обсъждания на ДОВОС за инвестиционно предложение за „Залесяване на имоти с №№ 000095, 000096, 000097“ с Възложител Община Свищов, на:

- 20.02.2018 г., от 11,00 часа, в сградата на Община Свищов, на адрес: гр. Свищов, ул. „Цанко Церковски“ № 2.
- 20.02.2018 г., от 14,00 часа, в сградата на кметство на с. Хаджидимитрово, на адрес: с. Хаджидимитрово, община Свищов.

Докладът за ОВОС и приложенията към него, в т.ч. Доклад за оценка на степента на въздействие, бяха на разположение на интересувашите се всеки работен ден в:

- Сградата на Община Свищов (Възложител), на адрес: гр. Свищов, ул. „Цанко Церковски“ № 2, ст. 32, отдел „Екология“;
- Сградата на кметство на с. Хаджидимитрово на адрес: с. Хаджидимитрово, община Свищов;
- Офисът на Изпълнителя - „П-Юнайтед“ ЕООД, гр. София 1756, бул. „Климент Охридски“ № 14, етаж 5;
- Интернет страницата на РИОСВ-В. Търново;
- Интернет страницата на Възложителя – Община Свищов;
- Интернет страницата на Изпълнителя - „П-Юнайтед“ ЕООД.

Обява за среща за обществените обсъждания, по образец, даден в Приложение № 3 на Наредбата за ОВОС, е публикувана и във вестниците „Борба“ - брой 9 от 15.01.2018 г. и „Дунавско дело“ – брой 2 от 19.01.2018 г.

При провеждането на самите обществени обсъждания не бяха поставени въпроси, касаещи извършената оценка и налагащи извършването на допълнения или корекции на ДОВОС и ДОС.

В Таблица 1 е представено Становище (справка) от Възложителя за изказаните мнения, препоръки и въпроси по време на обществените обсъждания, съгласно изискванията на чл. 17, ал. 5 от Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС.

Таблица 1 Справка за изказаните мнения, препоръки и въпроси по време на обществените обсъждания, съгласно изискванията на чл. 17, ал. 5 от Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС

Изказани мнения, становища и препоръки по време на проведените обществени обсъждания	Отговор, даден на общественото обсъждане	Становище на Възложителя Община Свищов
Община Свищов		
По време на общественото обсъждане не са поставени въпроси и не са изразени мнения, коментари и препоръки от присъстващите.	-	-
Кметство с. Хаджидимитрово		
По време на общественото обсъждане не са поставени въпроси и не са изразени мнения, коментари и препоръки от присъстващите.	-	-

По време на консултациите с обществеността на допълнения Доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ), в законоустановения 30-дневен срок, в РИОСВ – В. Търново е постъпило едно писмено становище (на 23.01.2018 г.) от учени от Софийски университет и Национален природонаучен музей към БАН (д-р Р. Цонев, д-р П. Шуруликов и д-р Г. Попгеоргиев).

Съгласно писмо на РИОСВ – В. Търново с Изх. № 875-2015/02.02.2018 г., в 30-дневен срок от датата на получаване на писмото в Община Свищов (вх. № в община Свищов 32-00-18/05.02.2018 г.), предоставяме нашето становище:

Възложителят отхвърля основните аргументи в представеното отрицателно становище от д-р Р. Цонев, д-р П. Шуруликов и д-р Г. Попгеоргиев (към вх. № в РИОСВ 875-2015/ 24.01.2018 г.) относно Допълнен доклад по оценка на съвместимост (ДОС) на инвестиционно предложение за „Залесяване на имоти №№ 000095, 000096 и 000097“ в землището на с. Хаджидимитрово с предмета и целите на опазване на 33 BG0000233. Студена река.

По своята същност изразеното становище относно допълнения доклад по оценка за съвместимост не съдържа предложени други възможни начини за осъществяване на инвестиционното предложение или нова информация въз основа на експертна оценка, която да се различава от представената в Доклада за ОВОС/ДОС.

В горесцитираното становище се съдържат единствено само допускания, които не са базирани на факти и данни и не представляват нова информация или предложение по смисъла на чл. 17, ал. 7 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (посл. изм. и доп. ДВ. бр.3 от 5 Януари 2018 г.).

Представените критични бележки в горесцитираното становище, отхвърляме поради следните мотиви:

Изказани мнения, становища и препоръки	Становище на Възложителя Община Свищов
Критична бележка „РИОСВ - Велико Търново е следвало да издаде преценка за извършване на ДОС не само върху предмета и целите на защитена зона BG0000233 Студена река по Директивата за местообитанията, но и спрямо BG0002070 Рибарници Хаджидимитрово по Директивата за птиците. Въпреки, че ИП за промяна на НТП „блата“ не засяга пряко територията на тази зона, то има косвено въздействие. Причината за това е, че в засегнатите от ИП имоти пребивават птици, които живеят в рибарниците Хаджидимитрово, които се намират в непосредствена близост. От гнездящите и концентриращи се по време на миграция в рибарниците и в зоната птици ще бъдат засегнати пряко хранителни местообитания на всички видове чапли – сива (<i>Ardea cinerea</i>), ръждива (<i>A. purpurea</i>), голяма бяла (<i>Egretta alba</i>), малка бяла (<i>E. garzetta</i>), гривеста (<i>Ardeola ralloides</i>) и нощна (<i>Nycticorax nycticorax</i>), на белия щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>) и черния щъркел (<i>C. nigra</i>), блестящия ибис (<i>Plegadis falcinellus</i>), тръстиковия блатар (<i>Circus aeruginosus</i>), белобузата рибарка (<i>Chlidonias hybrida</i>) и черната рибарка (<i>Ch. nigra</i>). Възможно е там да гнездят или да се хранят обикновени калугерици (<i>Vanellus vanellus</i>) – също включени в стандартния формуляр на зоната, както и други дъждосвирици, като разноцветен бойник (<i>Philomachus pugnax</i>), пъстроопашат крайбрежен бекас (<i>Limosa limosa</i>), златопер дъждосвирец (<i>Pluvialis apricaria</i>), водобегачи (<i>Tringa spp.</i>) и др. Поради изредените факти, считаме че тези ливади имат значение за интегритета и целите на защитената зона Рибарници Хаджидимитрово“.	На този етап от протичащите сукцесии съвременните растителни съобщества не се отнасят към тип „ливади“. Относно използването на имотите като местообитания и хранителна база на птиците обитаващи ЗЗ Рибарници Хаджидимитрово по време на миграция е доста субективна оценка. Няма да бъдат засегнати пряко хранителните им местообитания, поради факта, че основната селскостопанската култура използвана на тези терени е царевица. Въпреки, че птиците не са били предмет на оценка в настоящия ДОС, трябва да се отбележи, че Рибарници Хаджидимитрово отстоят на повече от един км от разглежданите ИП, както и че площта на имотите, подлежащи на залесяване не може да поддържа хранителна база на споменатите в становището видове птици. Авторите на становището представят гореизброените видове и твърдения като „факти“, каквито категорично липсват. Очакваното от авторите на становището „формиране на комплекс на местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блата..“ няма да бъде подходящото местообитание за видовете животни, обитаващи територията. Въпреки, че в ДОС не е разглеждана ЗЗ BG0002070 Рибарници Хаджидимитрово по Директивата за птиците, същата, както и потенциалните отрицателни въздействия от реализирането на ИП върху нея, са разгледани в ДОВОС, съгласно становище на РИОСВ-В. Търново с Изх. № 875-2015/12.07.2016 г.
Критична бележка „Като цяло	ДОСВ е разработен в съответствие с

докладът по ОС не отговаря на изискванията на Наредбата за ОС, ЗБР и на Директивата 92/43/ЕЕС за местообитанията. Липсва адекватна оценка на някои от целевите видове и местообитания, или изготвената такава е непълна или неточна, поради недооценяване на всички елементи на отрицателното въздействие – преки и косвени“.	посочените нормативни документи. Относно бележката за „липсата на адекватна оценка на някои от посочените видове и местообитания или изготвената такава е непълна или неточна, поради недооценяване на всички елементи на отрицателното въздействие – преки и косвени“. Считам, че твърдението, че като цяло докладът по ОС не отговаря на изискванията е твърде обобщаващо и невярно. Където е било необходимо в оценката са посочени и видовете въздействия, като например: „При целевите видове, обект на опазване в 33, по време на реализиране на инвестиционното предложение се очаква незначителна загуба на местообитания единствено при Ценагрион (<i>Coenagrion ornatum</i>), Добруджански тритон (<i>Triturus dobrogicus</i>), Обикновена блатна костенурка (<i>Emys orbicularis</i>), Червенкоремна бумка (<i>Bombina bombina</i>) и Пъстър смок (<i>Elaphe sauromates</i>). Въздействието ще бъде временно и локално, което с прилагането на подходящи мерки ще бъде премахнато“. Относно природните местообитания - на територията на имотите, предмет на ИП, не са установени целеви за 33 природни местообитания.
Критична бележка „Оценката на кумулативното въздействие не отговаря на изискванията на т. 10 от допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС, доколкото не са разгледани осъществявани в миналите десетилетия дейности оказали и продължаващи да оказват въздействия върху екосистемите в поречието на Студена река, като промените във водния режим – пресушаване, коригиране, както и залесяване с нетипични видове (акация, черен бор, тополи), които имат сродно въздействие с това ИП и др.“	Съгласно Наредбата за ОС "кумулятивни въздействия" са въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване ефекта на оценявания план, програма и проект/инвестиционно предложение, когато към него се прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, независимо от кого са осъществявани тези планове, програми и проекти/инвестиционни предложения. Във връзка с това, в допълнения доклад за ОС са взети предвид построяването на дигите и промяната на режима на овлажнение в крайбрежните територии, с които са свързани процесите на хигрофитизация и ксерофитизация. Взети са предвид и постъпилите, приети и реализирани ИП, отразени в информационните системи на МОСВ,

	РИОСВ - Велико Търново и РИОСВ - Русе. Настъпилата промяна на местообитанията в резултат на построените диги е в посока на хигрофитизация и ксерофитизация. Не е установен процес на засоляване. При изпълнение на проекта „Картиране и определяне на прородозащитното състояние на природни местообитания и видове“, на територията на имотите, които са обект на ИП, не са картирани находища на целеви природни местообитания. На този етап не може да се твърди, че запазването на режима на ползване на територията, ще води към формиране на комплекс от хигрофитна и субхалофитна растителност. Създаването на тополова култура с 20 годишен турнус не може да промени водния режим и други абиотични и биотични фактори на средата, с които да спре очаквано от авторите на становището формиране на комплекс от хигрофитна и субхалофитна растителност.
Критична бележка: „При оценка на местообитанията, авторите са подчертали, че на мястото на изоставените обработваеми площи са се формирали производни пионерни и хигрофитни съобщества. Доколкото според изискванията на Директивата за местообитанията, предназначението на защитените зони е да се опазват, но и да се възстановяват целеви природни местообитания и местообитания на видове, считаме че ИП противоречи на тази основна цел. Над 50 % от общата площ на имотите не са били засягани от земеделски дейности (видно и от сателитните изображения в ДОС) и в тях изглежда са запазени характерни хигрофитни или хигрофилни съобщества, което не е взето предвид в ДОС с необходимото внимание. Така, че реално понастоящем тези имоти представляват влажни зони. При наличието на временно замочуряване и заливане, има и засоляване на терена при изпарението на водата. Това означава, че при продължаване на сукцесионната динамика може да се очаква формиране на комплекс от	Разсъжденията за засоляването на почвата и възможностите за формиране на местообитание 1530 са направени в теоретичен аспект. На незасегнатите от земеделски дейности части от имотите са формирани предимно растителни съобщества с преобладаване на тръстика с голяма плътност на популациите. На тези територии няма засоляване на почвата и няма халофитни видове и съобщества, характерни за местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блата. Следователно, на сегашния етап от протичащите сукцесии не може да се очаква формирането на комплекси от хигрофитна и субхалофитна растителност, които отговарят на характеристиките на местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блата. В съвременните растителните съобщества и местообитанията им в трите имота не са установени индикаторни признаци, които дават основание да се отнесат към местообитание 1530. Съгласно Ръководството за определяне на природните местообитания с европейска значимост в България (Кавръкова и др. 2009 г.) и Ръководството за определяне на

хигрофитна и субхалофитна растителност, което отговаря на характеристиките на местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блата, което е целево за защитената зона. Поради това създаването на трайно насаждение с хибридни тополи и всички свързани с него дейности по обработка на терена, противоречи на целите на защитената зона.“	благоприятното природозащитно състояние на природни местообитания и видове (Хенк Зингстра и др. 2009), местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блата е представено от типичните халофитни фитоценози. По време на двегодишните наблюдения в оценяваните имоти не са установени халофитни съобщества, не се наблюдава засоляване на почвата и т.н разцъфтяване на нейната повърхност от разтворени соли и по тази причина, няма основание местообитанията да се свържат с типа 1530. Освен това, оценяваните имоти не се използват за паша, с която да се формират описаните при някои проучвания типове халофитни съобщества.
Критична бележка: „В никакъв случай не може да се приеме, че залесяването с бързо-растящи горски култури (И214 и Агапе) е възстановяване на крайречни горски местообитания като 91Е0* Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) или 92А0 Крайречни гори от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>. Първо тези местообитания не са обект на опазване в защитената зона, според SDF, като второто не е характерно за тази част на страната. Второ, ако наистина имаше такова възстановяване, би следвало залесяването да се осъществи с бяла и черна тополя (<i>Populus alba</i>, <i>P. nigra</i>) и бяла върба (<i>Salix alba</i>), а не с хибридни тополи.“	Инвестиционното предложение за формиране на бързорастящи горски култури с хибридни тополи с турнус 20 години се възприема като производствен опит за преобразуване на местообитания и като фаза на сукцесии за възстановяване на фрагменти от горски местообитания на крайречни гори в поречието на Студена река. След провеждане на сечта на дървостоя при приключване на 20-годишния период, в зависимост от очертаните насоки на протичащите сукцесии, в следващия етап, е възможно да се създадат характерни горски и тревни съобщества съответстващи на формираните потенциални местообитания. Препоръчаното от авторите на становището залесяване с бяла и черна тополя (<i>Populus alba</i>, <i>P. nigra</i>), и бяла върба (<i>Salix alba</i>), може да бъде предмет на обсъждане при разработването на Плана за управление на 33 Студена река.
Критична бележка: „Експертите по ДОС са ползвали системата на МОСВ за Натура 2000 мрежата, както и резултатите от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания – фаза I“, но много избирателно. От картите на информационната система за 33 BG0000233 „Студена река“ става ясно, че ще има отрицателно въздействие върху местообитанията на следните	По всичко личи, че авторите на становището правят своите заключения без да са прочели внимателно Допълнен доклад за ОС, където за всеки един от видовете са описани изискванията към определен тип местообитание, резултати от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и местообитания на видове – Фаза I, площта на ефективно заетите местообитания, оценка на популацията в

видове, които попадат в имотите на ИП“:

„Ценагрион (*Coenagrion ornatum*) - наличие на пригодни и оптимални местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитания на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива.

Добруджански гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*) - наличие на пригодни и оптимални местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитания на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива. Освен това този вид, в предвид на екологичните му особености, няма да бъде засегнат само от въздействия върху водното тяло (подчертано в ДОС), а и върху сухоземните му местообитания, които са част от жизнения цикъл на вида.

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) - наличие на пригодни и оптимални местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитания на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива. Основното местообитание на вида представляват именно **временни мочури и разливи**, където червенокоремната бумка се размножава през пролетта.

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*) - наличие на пригодни и оптимални местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитания на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена

територията на инвестиционното предложение и т.н., като е дадена и бална оценка на въздействието от реализирането на ИП върху местообитанията на цитираните видове.

Ценагрион (*Coenagrion ornatum*) - (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС) „...Видът е тясно свързан с наличието на стоящи водоеми със слаба проточност. Обитава средните и долни течения на потоци и малки реки и крайбрежните растителни участъци на по-големи реки или вточната и отточна част на стоящите водоеми. Среща се и в много плитки водоеми (до около 0.20 м), които замръзват през по-студените месеци. Видът не е установяван на територията на инвестиционното предложение.

В стандартния формуляр видът е отбелязан като рядък „R“. По проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в 33 до края на 2012 г. е установено 1 геореферирано находище с 1 екземпляр. Находището е локализирано югозападно от с. Караисен на приток на р. Студена река в рамките на оптималното местообитание за вида в зоната. **..На територията подлежаща на залесяване се очаква незначително въздействие върху местообитания на вида (бал 1).**

Добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*) - (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС) „...Обитава олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от типа *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*, твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от *Chara* в границите на ареала на вида: край Свищов, Белене и др. В рамките на полевите проучвания по проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в 33 в зоната не е намерен нито един екземпляр. Пригодните местообитания се оценяват на

информацията за наличие на такива. Освен това този вид, в предвид на екологичните му особености, няма да бъде засегнат само от въздействия върху водното тяло, а и върху временни заливаеми местообитания, където той използва като миграционни коридори, размножава се и временно пребивава. Видът използва територии от подобен характер за снасяне на яйца.

Пъстър смок (*Elaphe sauromates*) – Единствено върху неговите местообитания в ДОС има отчетено незначително въздействие. Видът не е установяван в зоната, но съществуват реални находища в непосредствена близост (при с. Царевец, с. Гара Бяла и други.). Видът е със скрит начин на живот, поради тази причина трудно бива установяван. Необходимо е да се направи оценка на засегнатите имоти, тъй като предоставят местообитания на вида.

Видра (*Lutra lutra*) - наличие на реално заети местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитание на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива. Потвърденото наличие на видрата в близост до засегнатите имоти в ДОС и в предвид на голямата мобилност на индивидите, всъщност потвърждава резултатите от картирането, че териториите на ИП представляват реално заети местообитания на вида.

В доклада има доста технически и фактологични грешки, редно е да бъдат изчистени. Така например на стр. 30 видове от групата на земноводните и влечугите са представени като бозайници.

В тази връзка за изброените по-горе видове, би следвало да бъде направена

1298.01 ха (24.49%), а оптималните на 249.47 ха (4.71%).

На терените, на които ще се извършва залесяването, местообитанията на вида са слабо пригодни (не е казано че липсват).Не са установени пригодни за вида местообитания като олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от типа *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*, твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от *Chara*..... „Терените предвидени за залесяване ще засегнат в незначителна степен слабопригодни местообитания на вида, което с прилагането на подходящи мерки, ще бъде минимализирано. Въздействие не се очаква (бал 1).

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) - (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС) „...В стандартния формуляр видът е отбелязан като много рядък "V". Обитава твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от *Chara* в рибарници и язовири, естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*, по кални брегове реки с с *Chenopodion rubri* и *Bidentation* p.p. По проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в 33 са установени 32 екземпляра. Най-много находища са регистрирани на о-в Вардим и югозападно от с. Караисем. Установените находища на вида в зоната са общо 4.

Евентуалното присъствие на вида в граничната с р. Студена река зона не би оказало въздействие върху популацията в 33. Залесяването на територията ще засегне в незначителна степен естествени местообитания на вида, които основно са по поречието на реката. Въздействие не се очаква (бал 1).

Поради наличието на дига на

оценка и въз основа на наличната информация в информационната система Натура 2000 за процента загуба на пригодни, оптимални и реално заети местообитания, както и на косвеното въздействие. Имотите на ИП са особено важни за червенокоремната бумка, която се размножава дори в залети през пролетта обработваеми площи. Поради корекциите на Студена река и промяната във водния ѝ режим, такива временни мочури са изключително важни за вида и въздействието на ИП върху тях, считаме че е по-голямо отколкото е определено в ДОС.

територията на ИП липсва „Основното местообитание на вида представляват именно временни мочурливи разливи“.

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*) – (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС)

„...Местообитанията в тази част на реката не предоставят благоприятни условия за присъствието на вида. Не се очаква залесяването предвидено в ИП да засегне по поречието на реката ефективни или оптимално заети естествени местообитания на вида. Въздействието като цяло може да се пренебрегне (бал 1). При теренното наблюдение не са установени пригодни за вида местообитания като наличието на богата водна растителност и води с бентосни формации от *Chara*, както и стоящи водни площи.

Пъстър смок (*Elaphe sauromates*) – Допълнителната оценка на имотите няма съществено да се отличава от направената вече оценка на местообитанията на вида, още повече те са твърде разнообразни, което предполага, че не се засяга ключово местообитание на вида. (Оптимални типове местообитания за Пъстър смок са различни типове крайбрежни и халофитни, и сладководни местообитания и полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик в цялата страна, както и панонски лъсови степни тревни съобщества в северната част на Дунавската равнина). Трябва да се добави, че Няма налични данни за намирането на вида в 33 „Студена река“ през последните 6 години. За Пъстър смок (*Elaphe sauromates*) от потенциалните местообитания на вида ще бъдат засегнати едва 0.561%. Въздействието ще бъде временно и локално (бал 2).

Видра (*Lutra lutra*) - (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС)
„Основните местообитания са локализирани около язовир Караисен. Видът е установен по

	следи от жизнената дейност на Студена река в относителна близост до засегнатите имоти. Местообитанията в тази част на реката не предоставят благоприятни условия за присъствието на вида. Не се очаква залесяването ИП да засегне по поречието на реката ефективни или оптимално заети естествени местообитания на видрата. Въздействието като цяло може да се пренебрегне (бал 1). При теренното наблюдение не са установени пригодни за вида местообитания. На терените предвидени за залесяване липсват подходящи брегове на реката, които да предоставят условия за обитания на видрата. Хранителната база като цяло е недостатъчна. За всички тези животински видове поречието на р. Студена река има основно биокоридорна функция и тя по никакъв начин не се нарушава. Издигната дига не позволява образуването на естествени разливи в конкретната част от руслото ѝ. Възможното присъствие на отделни екземпляри на територията на ИП е възможно, но като цяло местообитанията са слабо пригодни и не биха се засегнали по начин, който да се отрази върху техните ключови местообитания в защитената зона, където поддържат числеността и размножителния потенциал на видовете. По отношение на техническите и фактологичните грешки – предвид обема на документацията считаме за напълно приемливо наличието на подобни грешки. Посочените грешки по никакъв начин не променят направените от екипа, изготвил ДОС, анализи, оценки и заключения и не пречат за вземане на обективно решение от страна на компетентния орган.
Критична бележка: „Като цяло смекчаващите мерки не са адекватно отразяващи отрицателното въздействие, а някои са и неприложими. Така например не виждаме как при наличието на култивационни дейности на почво-обработка и мулчиране няма да бъде допуснато унищожаване на	Очакваният ефект от предвидените смекчаващи мерки за предотвратяване на допълнително унищожаване на растителността и местообитанията се отнасят за опазване благоприятното природозащитно състояние (БПС) на местообитанията в прилежащите територии на ИП.

растителност със засиване и отъпкване. “	Предписаните мерки са определени в зависимост от оценената степен на въздействие, отразени в представената матрица.
Критична бележка: „Нулевата алтернатива също е разгледана в противоречие с изискванията на Наредбата за ОС, която би трябвало да представлява оценка на въздействието върху целевите обекти в защитената зона при нереализиране на ИП, а не икономически последици, като изказаните в ДОС: намаляване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух, предотвратяване появата на ерозионни и свлачищни процеси в района на площадката, увеличаване на преките капиталови инвестиции в България със съответните последици върху платежния баланс на страната, увеличаване на националните приходи от изплащането на мита и данъци върху печалбата, увеличаване на пряката и непряка заетост от изпълнение на ИП и др. нямащи нищо общо с предмета и целите на опазване на зоната. Считаме, че реализацията на нулевата алтернатива ще има благоприятно въздействие върху целевите обекти, доколкото при напредване на сукцесионните процеси в имотите – обект на ИП, ще има възстановяване на целеви местообитания и свързани с тях местообитания на видове.“	При нулевата алтернатива съществуващото състояние на разглежданата територия се запазва без да се реализират намеренията на инвестиционното предложение. В този случай на териториите с изградени диги може да се очаква да продължат процесите на деградация и ксерофитизация на хигрофилните и мезохигрофилни екосистеми и свързаните с тях растителни съобщества, в зависимост от степента на намаляване притока на влага с отдалечаване от речното корито. „Запазване на сегашното естествено и полуестествено състояние на имотите – блата и мочурища, с характерната растителност за тези условия“ не е възможно, тъй като сукцесията е непрекъснат процес, а „запазването“ означава, че няма да има промени в хидротермичния и хранителен режим на местообитанието, което е невъзможно. Възможни са процеси и на деградация и вторични сукцесии в различни направления в участъците от имотите, в които се отглеждани различни селскостопански култури. При нулевата алтернатива и нереализирането на ИП допълнително е посочено, че могат да се очакват пропуснати ползи в социално-икономическото развитие на района, като нереализирането на настоящото инвестиционно предложение би довело до следните принципни потенциални социално-икономически и екологични последици (пропуснати ползи): Регулирана експлоатация на земята, гарантираща опазване на екологичното състояние на околната среда, облагородяване на земите от площадката на ИП. Освен това няма да се реализират и съществуващите възможности за преобразуване на хигрофитни тревни местообитания в смесени заливни и

Критична бележка: „По отношение на частта Алтернативи, предложената Алтернатива 2 – реално не отразява адекватно целите на защитената зона – напр. информацията за наличието на местообитания на видове и реалното състояние на по-голямата площ от засегнатите имоти, особено тези, които не са засегнати от земеделски дейности.“	наводнени горски и тревни местообитания. Отговор: Както беше посочено, в имотите, които са обект на ИП, не са установени природни местообитания, които са обект на опазване в ЗЗ. На тази територия не са картирани находища на целеви природни местообитания и при изпълнение на проекта „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“. Относно изказаната в становището потенциална възможност за очаквано при сукцесионната динамика формиране на комплекс от хигрофитна и субхалофитна растителност, характерна за местообитание 1530 Панонски солени степи и солени блата, считаме че на този етап няма индикатори, които да потвърдят тази възможност. „Частично възстановяване на влажните зони“ е възможно единствено, ако за ЗЗ BG0000233 „Студена река“ има разработен „План за управление на ЗЗ“, в който да се оценят и картират потенциалните влажни зони, които могат и подлежат на възстановяване.
Критична бележка: „Въпреки че ДОС е върнат за преработка и допълване, в настоящия допълнен вариант не е извършена обективна оценка на въздействието върху местообитания и видове, като ценагрион, червенокоремна бумка, добруджански тритон, обикновена блатна костенурка и видра, за които има информация за наличието им в имотите – обект на ИП в информационната система на МОСВ за защитените зони. Като част и от екипа, изготвил документацията и границите на ЗЗ Студена река, считаме за нужно да напомним, че именно такива прилежащи влажни зони (блата, мочурища, макар и	Това са заключения, които произтичат от недопрочитане на допълнения ДОС, съвети към Възложителя по отношение на инвестиционното му намерение. По всяка вероятност авторите на становището не са посещавали имотите, подлежащи на оценка, защото те не са заливни площи, най-малкото поради наличието на дига. Освен това, цитираните местообитания на видове не са нито ключови за съществуването на популациите им в ЗЗ, нито пригодни и оптимални, което вече беше коментирано по-горе. Както беше посочено в отговорите по-горе, на територията на имотите, обект на ИП, не са установени целеви природни

във влошено екологично състояние), част от системата на реката, са ключови места за опазване на описаните видове.

Считаме, че ИП ще причини отрицателно пряко и косвено въздействие върху целеви видове и природни местообитания в 33 Студена река, което противоречи на поетите от България ангажименти във връзка с функционирането на мрежата Натура 2000.

Допълнителен факт е, че залесяването с хибридни тополи в неподходящи за тях условия (замочурени и особено засолен терени) няма да изпълни целите на ИП, а само ще доведе до загуба на природни местообитания и местообитания на видове.

Заради това считаме още за необходимо извършване на допълнителни проучвания на състоянието и процесите в имотите, засегнатите по ИП – сукцесионна динамика, заливания, по-задълбочено проучване на видовете – предмет на опазване, преди вземане на крайна оценка.“

местообитания, обект на опазване в 33. На тази територия не се наблюдават процеси на засоляване и временното залесяване с хибридни тополи с 20-годишен турнус се оценява, като благоприятна възможност за преобразуване на хигрофитни тревни местообитания в смесени заливни и наводнени горски и тревни местообитания.

Също така оценката за съвместимост няма за цел да оценява икономическата ефективност на инвестиционното предложение, мнение, което е изразено в становището.

В подкрепа на нашето становище прилагаме снимки от площадката, предмет на ИП, от които ясно се вижда състоянието на имотите и доказва тезата, че колегите, изготвили становището, не са посещавали теренът, предмет на ИП.

В подкрепа на представените отговори по изразеното становище, прилагаме:

1. **Приложение №1:** Снимки от площадката, предвидена за реализиране на инвестиционното предложение;
2. **Приложение №2:** Становище от екипа, изготвил Допълнен доклад за ОС.

Възложител:

ГЕНЧО ГЕНЧЕВ

Приложение № 1
към ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ
НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ ОБЩИНА СВИЦОВ ПО ПРЕДЛОЖЕНИЯТА, ПРЕПОРЪКИТЕ, МНЕНИЯТА И
ВЪЗРАЖЕНИЯТА В РЕЗУЛТАТ НА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ, СЪГЛАСНО ЧЛ. 17, АЛ. 5 ОТ НАРЕДБА ЗА
УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОВОС
ЗА ИП ЗА „ЗАЛЕСЯВАНЕ НА ИМОТИ С №№ 000095, 000096, 000097“

Снимков материал с изглед от имот № 000095

Снимков материал с изглед от имот № 000096

Снимков материал с изглед от имот № 000097

Приложение № 2

към ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ

на Възложителя ОБЩИНА СВИЦОВ по ПРЕДЛОЖЕНИЯТА, ПРЕПОРЪКИТЕ, МНЕНИЯТА И
ВЪЗРАЖЕНИЯТА В РЕЗУЛТАТ НА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ, СЪГЛАСНО ЧЛ. 17, АЛ. 5 ОТ НАРЕДБА
ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОВОС
ЗА ИП ЗА „ЗАЛЕСЯВАНЕ НА ИМОТИ С №№ 000095, 000096, 000097“

Относно: Постъпило становище по качеството на допълнен Доклад за ОС на инвестиционно предложение „Залесяване на имоти с №№ 000095, 000096 и 000097“ в землището на с. Хаджидимитрово с предмета и целите на опазване на 33 BG0000233 Студена река от д-р Р. Цонев, д-р П. Шурулишков и д-р Г. Попгеоргиев

С настоящия отговор, екипът изготвил допълнен Доклад за ОС на инвестиционно предложение „Залесяване на имоти с №№ 000095, 000096 и 000097“ в землището на с. Хаджидимитрово с предмета и целите на опазване на 33 BG0000233 Студена река, **отхвърля** основните аргументи в представеното отрицателно становище от д-р Р. Цонев, д-р П. Шурулишков и д-р Г. Попгеоргиев (към вх. № 875-2015/ 24.01.2018 г.) относно Допълнен доклад по оценка на съвместимост (ДОС) на инвестиционно предложение за „Залесяване на имоти №№ 000095, 000096 и 000097“ в землището на с. Хаджидимитрово с предмета и целите на опазване на 33 BG0000233. Студена река, и изразява своето пълно несъгласие с направените критични бележки по отношение на оценката за съвместимост.

Представените критични бележки в горесцитираното становище, отхвърляме поради следните мотиви:

Критична бележка „РИОСВ - Велико Търново е следвало да издаде преценка за извършване на ДОС не само върху предмета и целите на защитена зона BG0000233 Студена река по Директивата за местообитанията, но и спрямо BG0002070 Рибарници Хаджидимитрово по Директивата за птиците. Въпреки, че ИП за промяна на НТП „блата“ не засяга пряко територията на тази зона, то има косвено въздействие. Причината за това е, че в засегнатите от ИП имоти пребивават птици, които живеят в рибарниците Хаджидимитрово, които се намират в непосредствена близост. От гнездящите и концентриращи се по време на миграция в рибарниците и в зоната **птици ще бъдат засегнати пряко хранителни местообитания** на всички видове чапли – сива (*Ardea cinerea*), ръждива (*A. purpurea*), голяма бяла (*Egretta alba*), малка бяла (*E. garzetta*), гривеста (*Ardeola ralloides*) и нощна (*Nycticorax nycticorax*), на белия щъркел (*Ciconia ciconia*) и черния щъркел (*C. nigra*), блестящия ибис (*Plegadis falcinellus*), тръстиковия блатар (*Circus aeruginosus*), белобузата рибарка (*Chlidonias hybrida*) и черната рибарка (*Ch. nigra*). Възможно е там да гнездят или да се хранят обикновени калугерици (*Vanellus vanellus*) – също включени в стандартния формуляр на зоната, както и други дъждосвирицови птици, като разноцветен бойник (*Philomachus pugnax*), пъстроопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*), златопер дъждосвирец (*Pluvialis apricaria*), водобегачи (*Tringa spp.*) и др. **Поради изредените факти, считаме че тези ливади имат значение за интегритета и целите на защитената зона Рибарници Хаджидимитрово“.**

Отговор: На този етап от протичащите сукцесии съвременните растителни съобщества не се отнасят към тип „ливади“. Относно използването на имотите като местообитания и хранителна база на птиците обитаващи 33 Рибарници Хаджидимитрово по време на миграция е доста субективна оценка. Няма да бъдат засегнати **пряко** хранителните им местообитания, поради факта, че основната селскостопанската култура използвана на тези терени е царевича. Въпреки, че птиците не са били предмет на оценка в настоящия ДОС, трябва да се отбележи, че Рибарници Хаджидимитрово отстоят на повече от един км от разглежданите ИП, както и че площта на имотите, подлежащи на

залесяване не може да поддържа хранителна база на споменатите в становището видове птици. Авторите на становището представят гореизброените видове и твърдения като „факти“, каквито категорично липсват. Очакваното от авторите на становището „формиране на комплекс на местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блатата.“ няма да бъде подходящото местообитание за видовете животни, обитаващи територията.

Въпреки, че в ДОС не е разглеждана 33 BG0002070 Рибарници Хаджидимитрово по Директивата за птиците, същата, както и потенциалните отрицателни въздействия от реализирането на ИП върху нея, са разгледани в ДОВОС, съгласно становище на РИОСВ-В. Търново с Изх. № 875-2015/12.07.2016 г.

Критична бележка „Като цяло докладът по ОС не отговаря на изискванията на Наредбата за ОС, ЗБР и на Директивата 92/43/ЕЕС за местообитанията. Липсва адекватна оценка на някои от целевите видове и местообитания, или изготвената такава е непълна или неточна, поради недооценяване на всички елементи на отрицателното въздействие – преки и косвени“.

Отговор: ДОСВ е разработен в съответствие с посочените нормативни документи. Относно бележката за „липсата на адекватна оценка на някои от посочените видове и местообитания или изготвената такава е непълна или неточна, поради недооценяване на всички елементи на отрицателното въздействие – преки и косвени“.

Считам, че твърдението, че като цяло докладът по ОС не отговаря на изискванията е твърде обобщаващо и невярно. Където е било необходимо в оценката са посочени и видовете въздействия, като например: „При целевите видове, обект на опазване в 33, по време на реализиране на инвестиционното предложение се очаква незначителна загуба на местообитания единствено при Ценагрион (*Coenagrion ornatum*), Добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) и Пъстър смок (*Elaphe sauromates*). Въздействието ще бъде временно и локално, което с прилагането на подходящи мерки ще бъде премахнато“.

Относно природните местообитания - на територията на имотите, предмет на ИП, не са установени целеви за 33 природни местообитания.

Критична бележка „Оценката на кумулативното въздействие не отговаря на изискванията на т. 10 от допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС, доколкото не са разгледани осъществявани в миналите десетилетия дейности оказали и продължаващи да оказват въздействия върху екосистемите в поречието на Студена река, като промените във водния режим – пресушаване, коригиране, както и залесяване с нетипични видове (акация, черен бор, тополи), които имат сродно въздействие с това ИП и др.“

Отговор: Съгласно Наредбата за ОС "кумулятивни въздействия" са въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване ефекта на оценявания план, програма и проект/инвестиционно предложение, когато към него се прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, независимо от кого са осъществявани тези планове, програми и проекти/инвестиционни предложения.

Във връзка с това, в допълнения доклад за ОС са взети предвид построяването на дигите и промяната на режима на овлажняване в крайбрежните територии, с които са свързани процесите на хигрофитизация и ксерофитизация. Взети са предвид и постъпилите, приети и реализирани ИП, отразени в информационните системи на МОСВ, РИОСВ - Велико Търново и РИОСВ - Русе.

Настъпилата промяна на местообитанията в резултат на построените диги е в посока на хигрофитизация и ксерофитизация. Не е установен процес на засоляване. При изпълнение на проекта „Картиране и определяне на природозащитното състояние на

природни местообитания и видове“, на територията на имотите, които са обект на ИП, не са картирани находища на целеви природни местообитания. На този етап не може да се твърди, че запазването на режима на ползване на територията, ще води към формиране на комплекс от хигрофитна и субхалофитна растителност. Създаването на тополова култура с 20 годишен турнус не може да промени водния режим и други абиотични и биотични фактори на средата, с които да спре очаквано от авторите на становището формиране на комплекс от хигрофитна и субхалофитна растителност.

Критична бележка: „При оценка на местообитанията, авторите са подчертали, че на мястото на изоставените обработваеми площи са се формирали производни пионерни и хигрофитни съобщества. Доколкото според изискванията на Директивата за местообитанията, предназначението на защитените зони е да се опазват, но и да се възстановяват целеви природни местообитания и местообитания на видове, считаме че ИП противоречи на тази основна цел. Над 50 % от общата площ на имотите не са били засягани от земеделски дейности (видно и от сателитните изображения в ДОС) и в тях изглежда са запазени характерни хигрофитни или хигрофилни съобщества, което не е взето предвид в ДОС с необходимото внимание. Така, че реално понастоящем тези имоти представляват влажни зони. При наличието на временно замочуряване и заливане, има и засоляване на терена при изпарението на водата. Това означава, че при продължаване на сукцесионната динамика може да се очаква формиране на комплекс от хигрофитна и субхалофитна растителност, което отговаря на характеристиките на местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блатата, което е целево за защитената зона. Поради това създаването на трайно насаждение с хибридни тополи и всички свързани с него дейности по обработка на терена, противоречи на целите на защитената зона.“

Отговор: Разсъжденията за засоляването на почвата и възможностите за формиране на местообитание 1530 са направени в теоретичен аспект. На незасегнатите от земеделски дейности части от имотите са формирани предимно растителни съобщества с преобладаване на тръстика с голяма плътност на популациите. На тези територии няма засоляване на почвата и няма халофитни видове и съобщества, характерни за местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блатата. Следователно, на сегашния етап от протичащите сукцесии не може да се очаква формирането на комплекси от хигрофитна и субхалофитна растителност, които отговарят на характеристиките на местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блатата.

В съвременните растителни съобщества и местообитанията им в трите имота не са установени индикаторни признаци, които дават основание да се отнесат към местообитание 1530. Съгласно Ръководството за определяне на природните местообитания с европейска значимост в България (Кавръкова и др. 2009 г.) и Ръководството за определяне на благоприятното природозащитно състояние на природни местообитания и видове (Хенк Зингстра и др. 2009), местообитание 1530* Панонски солени степи и солени блатата е представено от типичните халофитни фитоценози. По време на двегодишните наблюдения в оценяваните имоти не са установени халофитни съобщества, не се наблюдава засоляване на почвата и т.н разцъфтяване на нейната повърхност от разтворени соли и по тази причина, няма основание местообитанията да се свържат с типа 1530. Освен това, оценяваните имоти не се използват за паша, с която да се формират описаните при някои проучвания типове халофитни съобщества.

Критична бележка: „В никакъв случай не може да се приеме, че залесяването с бързо-растящи горски култури (И214 и Агапе) е възстановяване на крайречни горски местообитания като 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) или 92A0 Крайречни гори от *Salix alba* и *Populus alba*. Първо тези местообитания не са обект на опазване в защитената зона, според SDF, като второто не е характерно за тази част на страната. Второ, ако наистина

имаше такова възстановяване, би следвало залесяването да се осъществи с бяла и черна тополя (*Populus alba*, *P. nigra*) и бяла върба (*Salix alba*), а не с хибридни тополи.

Отговор: Инвестиционното предложение за формиране на бързорастящи горски култури с хибридни тополи с турнус 20 години се възприема като производствен опит за преобразуване на местообитания и като фаза на сукцесии за възстановяване на фрагменти от горски местообитания на крайречни гори в поречието на Студена река. След провеждане на сечта на дървостоя при приключване на 20-годишния период, в зависимост от очертаните насоки на протичащите сукцесии, в следващия етап, е възможно да се създадат характерни горски и тревни съобщества съответстващи на формираните потенциални местообитания.

Препоръчаното от авторите на становището залесяване с бяла и черна тополя (*Populus alba*, *P. nigra*), и бяла върба (*Salix alba*), може да бъде предмет на обсъждане при разработването на Плана за управление на 33 Студена река.

Критична бележка: „Експертите по ДОС са ползвали системата на МОСВ за Натура 2000 мрежата, както и резултатите от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания – фаза I“, но много избирателно. От картите на информационната система за 33 BG0000233 „Студена река“ става ясно, че ще има отрицателно въздействие върху местообитанията на следните видове, които попадат в имотите на ИП“:

„Ценагрион (*Coenagrion ornatum*) - наличие на пригодни и оптимални местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитания на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива.

Добруджански гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*) - наличие на пригодни и оптимални местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитания на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива. Освен това този вид, в предвид на екологичните му особености, няма да бъде засегнат само от въздействия върху водното тяло (подчертано в ДОС), а и върху сухоземните му местообитания, които са част от жизнения цикъл на вида.

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) - наличие на пригодни и оптимални местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитания на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива. Основното местообитание на вида представляват именно **временни мочури и разливи**, където червенокоремната бумка се размножава през пролетта.

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*) - наличие на пригодни и оптимални местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитания на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива. Освен това този вид, в предвид на екологичните му особености, няма да бъде засегнат само от въздействия върху водното тяло, а и върху **временни заливаеми местообитания**, където той използва като миграционни коридори, размножава се и временно пребивава. Видът използва територии от подобен характер за снасяне на яйца.

Пъстър смок (*Elaphe sauromates*) – Единствено върху неговите местообитания в ДОС има отчетено незначително въздействие. Видът не е установяван в зоната, но съществуват реални находища в непосредствена близост (при с. Царевец, с. Гара Бяла и други.). Видът е със скрит начин на живот, поради тази причина трудно бива установяван. Необходимо е да се направи оценка на засегнатите имоти, тъй като предоставят местообитания на вида.

Видра (*Lutra lutra*) - наличие на реално заети местообитания на вида. В оценката е посочено, че няма местообитание на вида в ИП, което явно е в резултат само на субективна преценка, без да е отчетена информацията за наличие на такива. Потвърденото наличие на видрата в близост до засегнатите имоти в ДОС и в предвид на голямата мобилност на индивидите, всъщност потвърждава резултатите от картирането, че териториите на ИП представляват реално заети местообитания на вида.

В доклада има доста технически и фактологични грешки, редно е да бъдат изчистени. Така например на стр. 30 видове от групата на земноводните и влечугите са представени като бозайници.

В тази връзка за изброените по-горе видове, би следвало да бъде направена оценка и въз основа на наличната информация в информационната система Натура 2000 за процента загуба на пригодни, оптимални и реално заети местообитания, както и на косвеното въздействие. Имотите на ИП са особено важни за червенокоремната бумка, която се размножава дори в залети през пролетта обработваеми площи. Поради корекциите на Студена река и промяната във водния ѝ режим, такива временни мочури са изключително важни за вида и въздействието на ИП върху тях, считаме че е по-голямо отколкото е определено в ДОС.

Отговор: По всичко личи, че авторите на становището правят своите заключения без да са прочели внимателно Допълнен доклад за ОС, където за всеки един от видовете са описани изискванията към определен тип местообитание, резултати от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и местообитания на видове – Фаза I, площта на ефективно заетите местообитания, оценка на популацията в територията на инвестиционното предложение и т.н., като е дадена и бална оценка на въздействието от реализирането на ИП върху местообитанията на цитираните видове.

Ценагрион (*Coenagrion ornatum*) - (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС) „...Видът е тясно свързан с наличието на стоящи водоеми със слаба проточност. Обитава средните и долни течения на потоци и малки реки и крайбрежните растителни участъци на по-големи реки или вточната и отточна част на стоящите водоеми. Среща се и в много плитки водоеми (до около 0.20 м), които замръзват през по-студените месеци. Видът не е установяван на територията на инвестиционното предложение.

В стандартния формуляр видът е отбелязан като рядък „R”. По проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в 33 до края на 2012 г. е установено 1 геореферирано находище с 1 екземпляр. Находището е локализирано югозападно от с. Караисен на приток на р. Студена река в рамките на оптималното местообитание за вида в зоната. ...На територията подлежаща на залесяване се очаква незначително въздействие върху местообитания на вида (бал 1).

Добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*) - (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС) „...Обитава олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от типа *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*, твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от *Chara* в границите на ареала на вида: край Свищов, Белене и др. В рамките на полевите проучвания по проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в 33 в зоната не е намерен нито един екземпляр. Пригодните местообитания се оценяват на 1298.01 ха (24.49%), а оптималните на 249.47 ха (4.71%).

На терените, на които ще се извършва залесяването, местообитанията на вида са слабо пригодни (не е казано че липсват).Не са установени пригодни за вида местообитания като олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от типа *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*, твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от *Chara*..... „Терените предвидени за залесяване ще засегнат в

незначителна степен слабопригодни местообитания на вида, което с прилагането на подходящи мерки, ще бъде минимализирано. Въздействие не се очаква (бал 1).

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) - (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС) „...В стандартния формуляр видът е отбелязан като много рядък "V". Обитава твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от Chara в рибарници и язовири, естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*, по кални брегове реки с *Chenopodium rubri* и *Bidentation* р.р. По проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" в ЗЗ са установени 32 екземпляра. Най-много находища са регистрирани на о-в Вардим и югозападно от с. Караисем. Установените находища на вида в зоната са общо 4.

Евентуалното присъствие на вида в граничната с р. Студена река зона не би оказало въздействие върху популацията в ЗЗ. Залесяването на територията ще засегне в незначителна степен естествени местообитания на вида, които основно са по поречието на реката. Въздействие не се очаква (бал 1).

Поради наличието на дига на територията на ИП липсва „Основното местообитание на вида представляват именно временни мочурливи разливи“.

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*) – (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС) „...Местообитанията в тази част на реката не предоставят благоприятни условия за присъствието на вида. Не се очаква залесяването предвидено в ИП да засегне по поречието на реката ефективни или оптимално заети естествени местообитания на вида. Въздействието като цяло може да се пренебрегне (бал 1). При теренното наблюдение не са установени пригодни за вида местообитания като наличието на богата водна растителност и води с бентосни формации от Chara, както и стоящи водни площи.

Пъстър смок (*Elaphe sauromates*) – Допълнителната оценка на имотите няма съществено да се отличава от направената вече оценка на местообитанията на вида, още повече те са твърде разнообразни, което предполага, че не се засяга ключово местообитание на вида. (Оптимални типове местообитания за Пъстър смок са различни типове крайбрежни и халовитни, и сладководни местообитания и полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик в цялата страна, както и панонски льосови степни тревни съобщества в северната част на Дунавската равнина). Трябва да се добави, че Няма налични данни за намирането на вида в ЗЗ „Студена река“ през последните 6 години. За Пъстър смок (*Elaphe sauromates*) от потенциалните местообитания на вида ще бъдат засегнати едва 0.561%. Въздействието ще бъде временно и локално (бал 2).

Видра (*Lutra lutra*) - (извадки от оценката в Допълнен доклад за ОС) „Основните местообитания са локализирани около язовир Караисен. Видът е установен по следи от жизнената дейност на Студена река в относителна близост до засегнатите имоти. Местообитанията в тази част на реката не предоставят благоприятни условия за присъствието на вида. Не се очаква залесяването ИП да засегне по поречието на реката ефективни или оптимално заети естествени местообитания на видрата. Въздействието като цяло може да се пренебрегне (бал 1). При теренното наблюдение не са установени пригодни за вида местообитания. На терените предвидени за залесяване липсват подходящи брегове на реката, които да предоставят условия за обитания на видрата. Хранителната база като цяло е недостатъчна.

За всички тези животински видове поречието на р. Студена река има основно биокоридорна функция и тя по никакъв начин не се нарушава. Издигната дига не позволява образуването на естествени разливи в конкретната част от руслото ѝ. Възможното присъствие на отделни екземпляри на територията на ИП е възможно, но като цяло местообитанията са слабо пригодни и не биха се засегнали по начин, който да

се отрази върху техните ключови местообитания в защитената зона, където поддържат числеността и размножителния потенциал на видовете.

По отношение на техническите и фактологичните грешки – предвид обема на документацията считаме за напълно приемливо наличието на подобни грешки. Посочените грешки по никакъв начин не променят направените от екипа, изготвил ДОС, анализи, оценки и заключения и не пречат за вземане на обективно решение от страна на компетентния орган.

Критична бележка: „Като цяло смекчаващите мерки не са адекватно отразяващи отрицателното въздействие, а някои са и неприложими. Така например не виждаме как при наличието на култивационни дейности на почво-обработка и мулчиране няма да бъде допуснато унищожаване на растителност със засипване и отъпкване.“

Отговор: Очакваният ефект от предвидените смекчаващи мерки за предотвратяване на допълнително унищожаване на растителността и местообитанията се отнасят за опазване благоприятното природозащитно състояние (БПС) на местообитанията в прилежащите територии на ИП.

Предписаните мерки са определени в зависимост от оценената степен на въздействие, отразени в представената матрица.

Критична бележка: „Въпреки че ДОС е върнат за преработка и допълване, в настоящия допълнен вариант не е извършена обективна оценка на въздействието върху местообитания и видове, като ценагрион, червенкоремна бумка, добруджански тритон, обикновена блатна костенурка и видра, за които има информация за наличието им в имотите – обект на ИП в информационната система на МОСВ за защитените зони.“

Като част и от екипа, изготвил документацията и границите на 33 Студена река, считаме за нужно да напомним, че именно такива прилежащи влажни зони (блата, мочурища, макар и във влошено екологично състояние), част от системата на реката, са ключови места за опазване на описаните видове.

Считаме, че ИП ще причини отрицателно пряко и косвено въздействие върху целеви видове и природни местообитания в 33 Студена река, което противоречи на поетите от България ангажименти във връзка с функционирането на мрежата Натура 2000.

Допълнителен факт е, че залесяването с хибридни тополи в неподходящи за тях условия (замочурени и особено засолен терени) няма да изпълни целите на ИП, а само ще доведе до загуба на природни местообитания и местообитания на видове.

Заради това считаме още за необходимо извършване на допълнителни проучвания на състоянието и процесите в имотите, засегнатите по ИП – сукцесионна динамика, заливания, по-задълбочено проучване на видовете – предмет на опазване, преди вземане на крайна оценка.“

Отговор:

Това са заключения, които произтичат от недопрочитане на допълнения ДОС, съвети към Възложителя по отношение на инвестиционното му намерение.

По всяка вероятност авторите на становището не са посещавали имотите, подлежащи на оценка, защото те не са заливни площи, най-малкото поради наличието на дига. Освен това, цитираните местообитания на видове не са нито ключови за

съществуването на популациите им в 33, нито пригодни и оптимални, което вече беше коментирано по-горе.

Както беше посочено в отговорите по-горе, на територията на имотите, обект на ИП, не са установени целеви природни местообитания, обект на опазване в 33. На тази територия не се наблюдават процеси на засоляване и временното залесяване с хибридни тополи с 20-годишен турнус се оценява, като благоприятна възможност за преобразуване на хигрофитни тревни местообитания в смесени заливни и наводнени горски и тревни местообитания.

Критична бележка: „Нулевата алтернатива също е разгледана в противоречие с изискванията на Наредбата за ОС, която би трябвало да представлява оценка на въздействието върху целевите обекти в защитената зона при нереализиране на ИП, а не икономически последици, като изказаните в ДОС: намаляване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух, предотвратяване появата на ерозионни и свлачищни процеси в района на площадката, увеличаване на преките капиталови инвестиции в България със съответните последици върху платежния баланс на страната, увеличаване на националните приходи от изплащането на мита и данъци върху печалбата, увеличаване на пряката и непряка заетост от изпълнение на ИП и др. нямащи нищо общо с предмета и целите на опазване на зоната. Считаме, че реализацията на нулевата алтернатива ще има благоприятно въздействие върху целевите обекти, доколкото при напредване на сукцесионните процеси в имотите – обект на ИП, ще има възстановяване на целеви местообитания и свързани с тях местообитания на видове.“

Отговор: При нулевата алтернатива съществуващото състояние на разглежданата територия се запазва без да се реализират намеренията на инвестиционното предложение. В този случай на териториите с изградени диги може да се очаква да продължат процесите на деградация и ксерофитизация на хигрофилните и мезохигрофилни екосистеми и свързаните с тях растителни съобщества, в зависимост от степента на намаляване притока на влага с отдалечаване от речното корито. „Запазване на сегашното естествено и полуестествено състояние на имотите – блата и мочурища, с характерната растителност за тези условия“ не е възможно, тъй като сукцесията е непрекъснат процес, а „запазването“ означава, че няма да има промени в хидротермичния и хранителен режим на местообитанието, което е невъзможно. Възможни са процеси и на деградация и вторични сукцесии в различни направления в участъците от имотите, в които се отглеждани различни селскостопански култури.

При нулевата алтернатива и нереализирането на ИП допълнително е посочено, че могат да се очакват пропуснати ползи в социално-икономическото развитие на района, като нереализирането на настоящото инвестиционно предложение би довело до следните принципни потенциални социално-икономически и екологични последици (пропуснати ползи): Регулирана експлоатация на земята, гарантираща опазване на екологичното състояние на околната среда, облагородяване на земите от площадката на ИП. Освен това няма да се реализират и съществуващите възможности за

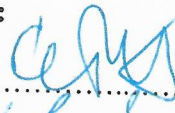
преобразуване на хигрофитни тревни местообитания в смесени заливни и наводнени горски и тревни местообитания.

Критична бележка: „По отношение на частта Алтернативи, предложената Алтернатива 2 – реално не отразява адекватно целите на защитената зона – напр. информацията за наличието на местообитания на видове и реалното състояние на по-голямата площ от засегнатите имоти, особено тези, които не са засегнати от земеделски дейности.“

Отговор: Както беше посочено, в имотите, които са обект на ИП, не са установени природни местообитания, които са обект на опазване в ЗЗ. На тази територия не са картирани находища на целеви природни местообитания и при изпълнение на проекта „Картиране и определяне на БПС на природни местообитания и видове“. Относно изказаната в становището потенциална възможност за очаквано при сукцесионната динамика формиране на комплекс от хигрофитна и субхалофитна растителност, характерна за местообитание 1530 Панонски солени степи и солени блата, считаме че на този етап няма индикатори, които да потвърдят тази възможност.

„Частично възстановяване на влажните зони“ е възможно единствено, ако за ЗЗ BG0000233 „Студена река“ има разработен „План за управление на ЗЗ“, в който да се оценят и картират потенциалните влажни зони, които могат и подлежат на възстановяване.

Екип, изготвил Допълнен доклад за ОС и настоящия отговор:

1. маг. ек. Елена Георгиева – Ръководител колектив. Експерт еколог.
2. проф. д-н Димитър Павлов – Експерт биоразнообразие, ботаника, фитоценология.
3. проф. д-р Екатерина Павлова – Експерт биоразнообразие, екосистеми, местообитания.
4. проф. д-р Румяна Мечева – Експерт биоразнообразие, зоология.